

stenen kom i dagen redan år 1899. Det året lämnade nämligen Djurklou följande upplysningar i ett utkast till skrivelse till Riksantikvarien: »Vid ett besök i Riseberga för några veckor sedan fann jag att med jord-egarens tillstånd några rensningar i klosterruinerna egt rum under ledning af socknens dåvarande vice pastor Lundberg, hvilken med synnerlig pietet egnat sina lediga stunder häråt ... Några fynd af värde hafva ej anträffats, och som vice pastorn samma dag frånträdt sitt förordnande och stod på afresa kunde jag ej af honom få några närmare upplysningar ... Slutligen anser jag mig ock böra nämna att vid plöjning i år påträffats en ristad häll med fullfärdiga slingor, men utan en enda runa. Denna är den andra af detta slag som funnits här och som synes antyda att man understundom anlitat en kunnigare stenhuggare för denna ... del af arbetet, då deremot sjelfva runornas anbringande sedermera kunnat utföras af mindre erfaren hand. Tiden medgaf ej att afteckna denna häll, som nu flyttats och rests på gårdsplanen» ...

Stenen överlämnades till museet vid samma tillfälle som Nä 4 och Nä 6; se ovan s. 12 f.

Sandsten. Höjd 1,47 m, största bredd (nedtill) 0,93 m, tjocklek 12–14 cm. Stenens framsida är nedanför ristningen avjämnad. Ristningen är djup och tydlig, ej reliefhuggen.

Stenen har med all sannolikhet utgjort en gavelsten i en gravkista. Att så kan ha varit förhållandet framgår av den ovan nämnda tillformningen av stenens rotända. Denna avjämnning av ytan torde nämligen ha tillkommit för att ge stenen bättre passning mot själva gravkistan.

Också den triangulära yttre formen och den därtill anpassade ornamentiken talar för att stenen har gjort tjänst som gavelsten.

Det är möjligt, men icke sannolikt, att Nä 5 har varit gavelsten i den kista, i vilken Nä 4 har utgjort lockhäll. De båda stenarna är nämligen, som ovan s. 14 har framhållits, troligen ristade av två olika stenhuggare. I den åker, där stenarna påträffats, hade enligt uppgift »vid plöjning observerats åtskilliga runristade hällar, tydligen inom en med dem samtidig begravningsplats» (S. Lindqvist a. a. 1915, s. 82).

6. Riseberga Kloster, Edsbergs sn. Nu i Örebro läns museum.

Pl. 2.

Litteratur: E. Ekhoﬀ, Anteckning den 18/6 1902 (ATA); S. B. F. Jansson, Runinskrifterna i Närke (i: Från bergslag och bondebygd 1952), s. 63; S. Lindqvist, Forn tidens Kumla och omvärlden (i: Kumlabygden 2, 1963), s. 217.

Äldre avbildningar: Ekhoﬀ, teckning 1902 (ATA); K. Berlin, foto 1902 (ATA).

Ett stycke av en häll, ornerad med ormslingor men utan runor, förvaras i Örebro läns museum (inv.n.r saknas). Stenen, som är funnen vid Riseberga, undersöktes år 1902 av Emil Ekhoﬀ och skänktes till museet år 1913, alltså vid samma tillfälle som Nä 4 och 5. Se vidare Nä 5.

Fig. 12. Nä 6–7. Edsbergs sn, Riseberga Kloster. Foto K. Berlin 1902.

Grå sandsten. Mått $54 \times 54 \times 5$ cm. Ristningslinjerna är mycket smala och skarpa. Utan tvivel har ristaren varit en van och skicklig runmästare.

Nä 6 utgör av allt att döma en del av en häll i en gravkista.

7. Riseberga Kloster, Edsbergs sn.

Litteratur: E. Ekhoﬀ, Anteckning den 18/6 1902 (ATA); S. B. F. Jansson, Runinskrifterna i Närke (i: Från bergslag och bondebygd 1952), s. 64.

Äldre avbildningar: Ekhoﬀ, teckning 1902 (ATA); K. Berlin, foto 1902 (ATA).

Utom de nu behandlade, till vår tid bevarade Risebergastenarna (Nä 4–6) har ytterligare ett stycke av en sten, rikt ornerad med ormslingor, påträffats vid Riseberga. Stenen undersöktes år 1902 av Emil Ekhoﬀ, men har senare gått förlorad. Det är möjligt, att Nä 7 är en av de två ristade stenar, som enligt Djurklou hade kommit i dagen år 1899; se Nä 5.

Om fyndet av stenarna vid Riseberga antecknar Ekhoﬀ, att utom den runristade hällen Nä 4 även »tre andra stenar med 'slingor' men inga runor» hade påträffats »på ett gärde strax invid gården». Han tillägger, att stenarna »nu [äro] uppställda i parken». På denna plats fotograferades alla fyra stenarna år 1902.

Tre av stenarna — Nä 4, 5 och 6 — är i behåll och förvaras på Örebro läns museum, medan däremot den fjärde stenen, Nä 7, ännu ej har kunnat uppsåras.

Stenarten är sannolikt sandsten. Enligt Ekhoﬀ mäter ena sidan av den nästan kvadratiske stenen 46 cm. Ornamentiken är av fotografiet att döma av samma karaktär som slingorna på Nä 6, och det förefaller troligt, att samme ristare har huggit båda stenarna. Det är möjligt, att Nä 6 och 7 utgör delar av samma häll, trots att stenarna (på fotografiet) förefaller att vara av olika färg; se fig. 12.

Lantbrukare Robert Lindqvist, Frösvi 1⁴, meddelade mig i samband med runinskriftsinventeringen att en flat sten framför mangårdsbyggnadens källaringång enligt en tradition på platsen skulle härröra från Riseberga Kloster och vara runristad. Då hällen år 1966 frilades och vändes, visade det sig, att den var en del av en gravsten från 1600-talet. Gravstenen, som är vackert huggen, har nu sin plats på ÖLM (inv.nr 24.858).

Knista kyrka.

Ett runstensfragment skulle — enligt muntlig uppgift av rektor A. Robert Larsson — sitta inmurat i materialkällaren — numera pannrum — under Knista kyrkas kor. Meddelandet om detta eljest helt okända fragment lämnades antikvarien G. Ekelund omkring år 1945. Rektor Larsson, som var mycket intresserad av fornminnen, föddes i Knista klockaregård år 1862.

Muren, där stenen skulle befinna sig, är numera dold av rappning. Uppgiften torde grunda sig på en oriktig tradition. Den utpekade muren visade sig vid undersökning bestå av tegel.